

خطبه اول

اعوذ باللّٰه السميع العليم من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم نحمده على ما كان و نستعينه من امرنا على ما يكون و نؤمن به و نتوكل عليه و نستغفره و نستهديه و نعوذ به من شرور أنفسنا و سيئات أعمالنا و نصلّي و نسلم على سيّدنا و نبينا ابي القاسم مُحَمَّدٍ و على آله الأطيّبين الأطهرين لاسيما بقية الله في الارضين.

توصیه به تقوا

اعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم «يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَتَنْظُرْ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ لِغَدٍ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ»^۱ عِبَادَ اللَّهِ أَوْصِيكُمْ وَ نَفْسِي بِتَقْوَى اللَّهِ وَ مَلَازِمَةِ أَمْرِهِ وَ مَجَانِبَةِ نَهْيِهِ وَ تَجَهُّزُوا عِبَادَ اللَّهِ فَقَدْ نُودِيَ فِيكُمْ بِالرَّحِيلِ^۲ وَ تَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى^۳

همه شما نمازگزاران گرامی، برادران و خواهران ارجمند و خودم را در این روز شریف و عید بزرگ به تقوای الهی، پارسایی و رهایی از قید هواهای نفس و نواجس شیطانی و فرمانبرداری خدا در همه احوال و شئون سفارش و دعوت می‌کنم. خداوندا ما را در مسیر تقوا و تخلق به اخلاق الهی و ترقی در مدارج الهی، معنوی و انسانی هدایت بفرما.

این سومین خطبه‌ای است که باز هم در امتداد دو خطبه قبل، جملات و فرازهایی پیرامون شخصیت والای حضرت فاطمه زهرا (سلام الله علیها) تقدیم می‌شود. امروز روز میلاد این بانوی بزرگ است و چند جمله‌ای در تکمیل مباحث گذشته و در ارتباط با این بانوی پاک و بزرگ تقدیم خواهد شد.

^۱ .سوره حشر، آیه ۱۸.

^۲ .نهج البلاغه، خطبه ۲۰۴.

^۳ -سوره بقره، آیه ۱۹۷

منابع شناخت شخصیت فاطمه زهرا (سلام الله علیها)

در خطبه‌های گذشته ملاحظه کردید که در منابع و کتب شیعه و سنی ده‌ها بلکه صدها گزاره و توصیف درباره فاطمه زهرا (سلام الله علیها) نقل شده بود و بخشی از آن اوصاف، در منابع دست اول شیعه و اهل سنت وارد شده بود. وقتی ما آن‌ها را در کنار هم قرار دهیم می‌بینیم که این بانوی کم سن و سال - از ۱۸ سال طبق نظر مشهور بین شیعه تا حداکثر ۲۷ سال که گفته شده است - در عالی‌ترین درجات ایمانی، الهی و معنوی قرار گرفت تا آنجا که مقام عصمت، علم لدنی و نقش‌های بسیار مؤثر در عرصه خانه و جامعه را درباره فاطمه زهرا (سلام الله علیها) می‌بینیم.

۱. آیات قرآن کریم

وقتی به کتاب قرآن مراجعه کنیم تا ۱۳۰ آیه گفته شده است که در شأن یا در ارتباط با فاطمه زهرا (سلام الله علیها) نازل شده است و مرتبط با این شخصیت والاست.

۲. روایات پیامبر خدا (ص) و ائمه اطهار (ع) در مورد وی

آنگاه که سراغ روایات درباره ایشان رویم چند صد حدیث و روایت در توصیف آن چهره تابناک و پرفروغ شاهد هستیم.

۳. بیانات و سیره علمی و عملی خود حضرت (س)

وقتی هم سراغ روایات فاطمه زهرا (سلام الله علیها) را بگیریم - علیرغم این که بعضاً گفته شده بود روایات ایشان اندک است - در دوره ما بزرگی^۴ مسند فاطمه زهرا (سلام الله علیها)^۵ را نوشت و جمع‌آوری کرد و در آن جا نشان داد که بیش از ۵۰۰ حدیث از فاطمه زهرا (سلام الله علیها) نقل شده است.

^۴ - عزیز الله عطاردی (۱۳۰۷-۱۳۹۳ش) صاحب آثار متعدد با موضوع حدیث، تاریخ و جغرافیا، لغت‌شناسی و فهرست‌نگاری، متولد قوچان و تحصیل‌کرده حوزه‌های علمیه قوچان، مشهد، تهران و نجف است. عطاردی، مجموعه‌ای از مسانید اهل بیت را منتشر کرده است.

بنابراین آیات مربوط به فاطمه زهرا (سلام الله علیها) دهها آیه است. در میان آنها آیات مباحله^۶ و تطهیر^۷ و آیات سوره (هل اتی) به طور خاص و ویژه ناظر به فاطمه زهرا (سلام الله علیها) است.

آنگاه که سراغ روایات وارده شده درباره فاطمه زهرا (سلام الله علیها) رویم در منابع شیعه و سنی صدها روایت و حدیث را شاهد هستیم و وقتی که روایات نقل شده از فاطمه زهرا (سلام الله علیها) را سراغ بگیریم بیش از ۵۰۰ حدیث وجود دارد که در میان آنها خطبه فدکیه است که به تهایبی ارزش هزاران حدیث و حاوی معارف بلند الهی است.

ضمن این که بخشی از میراث حدیثی فاطمه زهرا (سلام الله علیها) بنام مصحف فاطمه (س) از اسرار ولایت و امامت و در دست ائمه هدی (علیهم السلام) قرار دارد.

۴. سنت عملی مکتوب در منابع تاریخی

بخش بزرگی از سنت عملی ایشان که در کتب تاریخی منعکس شده است. اگر کسی این امور را در کنار هم قرار دهد و در مورد مفاهیم آن تحقیق کند خواهد دید که این بانوی جوان، در عنفوان جوانی چه قله‌های بلندی را فتح کرد و از همه انسان‌ها فضیلت بیشتری یافت و مقام عصمت در او تجلی یافته است.

لذا فاطمه زهرا (سلام الله علیها) از سنت قولی و عملی بسیار غنی و سرشار از معارف الهی و نسخه زندگی برخوردار است. این ارقامی که عرض کردم:

الف. در آیات نازله در شأن فاطمه زهرا (سلام الله علیها) و

ب. روایات نازله در شأن وی و

۵ - استعمال لفظ «مُسند» یعنی کتابی که سخنان حضرت زهرا(س) را گردآورده و یا احادیثی که به قائلش - حضرت صدیقه کبری - اسناد داده شده است. پس روایاتی که در آن از فاطمه(س) سخن رفته، اما گوینده‌اش پیامبر خدا و یا ائمه معصومین(ع) هستند از دایره محتویات کتاب خارج است؛ زیرا کتاب «مسند فاطمه(س)» است و نه مسند پیامبر خدا(ص) و یا یکی از معصومین(ع).

^۶ - سوره آل عمران، آیه ۶۱: «فَمَنْ حَاجَكَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ»

^۷ - سوره احزاب، آیه ۳۳: «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا»

ج. روایات نقل شده از فاطمه زهرا (سلام الله علیها) و
د. بخش بزرگی که در سنت عملی ایشان در کتب تاریخی نقل شده است
همین چهار محور را اگر شما کنار هم بچینید آنگاه شکوه و عظمت مولود امروز را بیشتر احساس خواهید کرد.
فاطمه زهرا (سلام الله علیها) با آن مقام عصمت طبعاً در منطق اجتهادی ما هم سنت قولی و هم سنت عملی او
دارای اعتبار و حجیت قطعی است.

فاطمه زهرا (س) الگوی زنان و مردان عالم

و فاطمه زهرا (سلام الله علیها) در وجوه مشترک بشری و انسانی الگو برای همه است. او اختصاص به زنان ندارد
و درس‌های بزرگ فاطمه (س) برای همه مردان الهام‌بخش است و سنت قولی و عملی وی برای همه بشریت
است. البته در این میان فاطمه زهرا (سلام الله علیها) برای زنان الگوی خاص و ویژه است و در آن بخش شأنیت
خاص زنان، یک الگوی کاملاً الهام‌بخش و ممتاز و به یک معنا یگانه در عالم اسلام است. ما در الگوی مشترک
طبعاً ائمه اطهار (علیهم السلام) و رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) داریم.
اما در الگوی خاص زنان آن که عصمت او قطعی است و حجیت و اعتبار سنت قولی و عملی او محرز است تنها
فاطمه زهرا (سلام الله علیها) است و با آن عظمتی که در آیات، روایات، تاریخ و در رفتار او تجلی کرده است
حقیقتاً یگانه عالم بشمار می‌آید. فاطمه زهرا (سلام الله علیها) الگوی زن مسلمان است و اگر ما فاطمه زهرا
(سلام الله علیها) را تحلیل کنیم در چهره تابناک او الگوی زن مسلمان تجلی پیدا کرده است. الگویی که امروزه هم
در میان الگوهای جاهلانه مدرن قابل عرضه است. زنان بزرگوار ما باید این بانو را بشناسند، به سیره او تأسی کنند
و بدانند همه شکوه، جلال و عظمت زن در چهره و سیره این بانوی فضیلت‌ها تجلی کرده است.

۱. تجلی فاطمه (س) در نقش دختر

فاطمه زهرا (سلام الله علیها) بانویی است که آنگاه که در خانه پدر بود آن قدر عظمت داشت که در سنین نوجوانی «ام اییها»^۱ شد. این تعبیر کمی نیست. پدر فاطمه زهرا (سلام الله علیها) رسول خدا، صدر خلائق و فخر بشریت است. فاطمه زهرا (سلام الله علیها) نوجوان، آن قدر عظمت دارد که مادر پدر نامیده می‌شود. برای رسول خدا غمخوار و تکیه‌گاه پدر است.

۲. تجلی فاطمه (س) در نقش همسر

آنگاه که او را در ارتباط با همسر و ولی خدا می‌بینیم آن قدر تکیه‌گاه معتبری است که با دیدن او همه غم‌ها از دل علی (علیه السلام) رخت می‌بندد. این زن الگویی است که ما از فاطمه زهرا (سلام الله علیها) سراغ داریم.

۳. تجلی فاطمه (س) در نقش دفاع از ولایت

آنگاه که وظیفه او دفاع از این همسر و حجت و ولی خدا باشد تمام وجود خود را تقدیم می‌کند و به مقام شهادت می‌رسد.

۴. تجلی فاطمه (س) در نقش رهبری در جامعه

آنگاه که در جامعه ارزیابی کنید خواهیم دید که فاطمه زهرا (سلام الله علیها) در مدینه یک مرجع است؛ پاسخگوی سؤالات است و مورد اعتماد اصحاب بزرگ پیامبر (ص) و اهل مدینه است. آنگاه که در عرصه حدیث و علم و دانش بیاید مصحف فاطمه زهرا (سلام الله علیها) و بیش از ۵۰۰ حدیث و خطبه فدکیه و آن همه نور علمی که از فاطمه زهرا (سلام الله علیها) درخشیده است شاهد آن است و وقتی هم که این زن در صحنه اجتماع وارد شود با حفظ ارزش‌های متعالی اسلام که برای زن مقرر شده است فاطمه زهرا (سلام الله

^۱ - ابن ایوب الباجی المالکی، التعلیل والتجریح، ج ۳، ص ۱۴۹۸-۱۴۹۹؛ أبو الفرج الأصفهانی، مقاتل الطالبیین، ص ۲۹؛ ابن المغازلی، مناقب علی بن ابی طالب (ع)، ص ۲۶۷؛ بحار الانوار، ج ۴۳، ص ۱۹.

علیها) یک رهبر اجتماعی است؛ یک موج‌آفرین در صحنه جامعه است و نقش بسیار تحولی در یک نقطه عطف تاریخ ایفا می‌کند. این‌ها عظمت فاطمه زهرا (سلام‌الله علیها) است و الگوی زن از این بانو برخاسته است. در اسلام اگر محدودیتی برای زن و مرد مقرر شده است آن محدودیت در جهت تکامل او و جامعه و آزادی حقیقی بشر است.

نگاه مترقی و متعالی اسلام به زن و مرد

نگاه اسلام به زن اولاً: حفظ کرامت و شخصیت انسانی و متعالی است؛ ثانیاً: زن مظهر مهر، عاطفه و محبت است. اسلام به همه ابعاد شخصیت زن توجه کرده است. اگر اسلام محدودیتی در حجاب قرار داده است که بخشی از محدودیت‌ها هم نظیرش برای مرد و به شکل دیگر برای زن است، این محدودیت بر اساس تنظیم مصالحی است که عرض خواهیم کرد:

۱. مدنظر قرار دادن مصالح و مفاسد هر دو جهان

اولاً اسلام برای انسان‌ها مصالح دنیا و آخرت را با هم می‌بیند اگر ما فقط مصلحت یک سمت را ببینیم ممکن است یک نظام فقهی، حقوقی و اخلاقی داشته باشیم، اما وقتی ما در نگاه اسلام دقت کنیم می‌بینیم اسلام هر دو مصلحت دین و آخرت را با هم دیده است.

۲. مدنظر قرار دادن مصلحت کل خانواده و جامعه

دوم: در نگاه اسلام مصلحت زن، همسر و فرزندان و جامعه با هم دیده می‌شد. اگر ما مصلحت دنیا و آخرت را با هم ببینیم و بعد هم مصلحت خانه آباد و صمیمی و پر رونق را مدنظر داشته باشیم به همین نظام حقوقی و فقهی که در اسلام تبیین شده است می‌رسیم. البته گاهی در عرف و سنت ما از این نظام مترقی و والا عدول شده است: الف: یا به سمت جاهلیت کهنه پیشین می‌رویم که محدودیت‌های بیجا برای زن تصویر می‌شود و برخوردارهای ناروا با زن انجام می‌شود؛

ب: یا به سمت جاهلیت مدرن امروز غربی می‌رویم که آزادی‌های کشنده مصالح معنوی و مخرب مصالح اجتماعی داده می‌شود. به فضل الهی زنان قهرمان، رشید و بزرگوار ما در انقلاب اسلامی نشان دادند که زن هم مربی در خانه است و هم نقش‌آفرین در جامعه و مقید به ارزش‌های الهی و اسلامی است.

ما در روز میلاد فاطمه زهرا (سلام الله علیها) باید تأکید کنیم که همه ما مردان و زنان نیازمندیم که به این سیره و سنت پاک بازگردیم؛ از فاطمه زهرا (سلام الله علیها) بیاموزیم؛ از زندگی سرشار از الهامات فاطمه در زندگی فردی و اجتماعی مان الگو بگیریم. در این میان زنان بزرگوار و دختران و بانوان بزرگوار ما طبعاً خود را در شعاع فاطمه زهرا (سلام الله علیها) تربیت خواهند کرد.

خدایا همه ما را مستفیض از انوار فاطمی قرار بده. اموات و درگذشتگان ما را ببخش و بیامرز؛ ارواح تابناک شهدا را با اولیای خودت محشور بفرما؛ به اسلام و مسلمانان قدرت و عزت روزافزون بفرما.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اِنَّا اَعْطَيْنَاكَ الْكُوْتُرَ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَاَنْحِرْ اِنَّ شَانِكَ هُوَ الْاَبْتَرُ^۹

^۹. سوره کوثر

خطبه دوم

اعوذ بالله السميع العليم من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم نحمده على ما كان ونستعينه من امرنا على ما يكون ونؤمن به ونتوكل عليه ونستغفره ونستهديه ونعوذ به من شرور أنفسنا وسيئات أعمالنا ونصلي ونسلم على سيدنا ونبينا أبي القاسم محمد و علي مولانا علي بن ابي طالب و علي الصديقة الطاهرة فاطمة الزهراء و علي الحسن و الحسين سيدي شباب اهل الجنة و علي الائمة المسلمين علي بن الحسين و محمد بن علي و جعفر بن محمد و موسى بن جعفر و علي بن موسى و محمد بن علي و علي بن محمد و الحسن بن علي و الخلف القائم المنتظر حججك علي عبادك و أمنائك في بلادك ساسة العباد و أركان البلاد و أبواب الايمان و أمناء الرحمن و سلالة النبيين و صفوة المرسلين و عترة خيرة رب العالمين صلواتك عليهم اجمعين.

توصيه به تقوا

اعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَ لَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ»^{۱۰} عِبَادَ اللَّهِ أَوْصِيكُمْ وَ نَفْسِي بِتَقْوَى اللَّهِ

همه شما عزیزان و خودم را در این روز عزیز و مبارک به تقوا و پارسایی و خویشتن داری از آلودگی ها و گناهان و هواها و هوسهای نفسانی تووصیه می کنم.

امیرمومنان در خطبه ۱۹۱ بیش از ۳۰ ویژگی برای تقوا برشمردند تا به ما خوب تفهیم کنند که قلعه تقوا، قلعه امنی است. آنان که ریاضت کشیده‌اند و مجاهدت با نفس کرده‌اند و خود را در حصن حصین تقوا قرار داده‌اند آنان

^{۱۰} -سوره آل عمران، آیه ۱۰۲.

رستگارانند. و بعد برای ای که آدمیان را از دنیا بر حذر دارند تا این دنیا آنان را از تقوا جدا نکند بیش از ۳۰ صفت را هم برای دنیا برشمردند و در آخر فرمودند: «قَدْ فَاتَ مَا فَاتَ وَ ذَهَبَ مَا ذَهَبَ»^{۱۱} لحظه‌ای آخرین دقائق عمر و ثانیه‌های حیات خود را تصویر کنید آنگاه خواهیم دید که عمر تمام شد؛ نعمت‌ها پایان پذیرفت؛ امکانات خدادادی از دست ما گرفته شد و ما هستیم و کارنامه‌ای در پیشگاه خدا. تقوای امروز را برای آن روز واپسین آماده کنید موقع مرگ سربلندی و برافراشتگی و دل شادی از آن متقیان است. خدایا به ما توفیق کسب تقوا و رسیدن به قله‌های ایمانی و اخلاقی عنایت و کرامت بفرما.

مناسبت‌ها

مطالبی است که فهرست‌وار بیان می‌کنم:

۱. تبریک میلاد فاطمه زهرا (س) و امام کبیر انقلاب

روز زن و مادر هم‌زمان با میلاد فاطمه زهرا (سلام الله علیها) را تبریک عرض می‌کنم. همین‌طور میلاد امام (ره) را گرامی می‌داریم. ضمناً روز زن، مادر و همسر را به همه مادران، دختران و همسران جامعه‌مان تبریک عرض می‌کنم.

تأکید می‌کنم که در مقوله زن مترقی‌ترین اندیشه حقوقی، اخلاقی و فلسفی را اسلام دارد و این اندیشه و نظریه برای دنیای گذشته نیست، دنیای امروز را هم نیازمند به این نظریه می‌دانیم. دنیای امروز هم با همه پیشرفت‌های فنی و تکنولوژی نیازمند یک الگو و سبک زندگی متعادل، متعالی و نورانی است و این در زندگی فاطمه زهرا (سلام الله علیها) دیده می‌شود. به فضل الهی زنان و دختران ما از عصر انقلاب اسلامی وارد یک دوره جدید شده‌اند. امروز هم به لطف خداوند خیل عظیم زنان و دختران بزرگوار ما همان مسیر را طی خواهند کرد. فضای مجازی آمده است؛ وسوسه‌های گوناگون آمده است و هزاران توطئه برای تخریب بنیان‌های حیا و حجاب آمده است اما زنان ما همان مسیر عفاف و حجاب را ادامه خواهند داد. چند مورد معدود و موارد ناچیز، آن الگوی زن

^{۱۱} - سید رضی، محمد بن حسین، نهج البلاغة (صبحی صالح)، ص ۲۸۵

مسلمان انقلابی عصر انقلاب اسلامی را به فضل الهی تخریب نخواهد کرد. اصل هم این است که خود زنان، دختران و بانوان گرامی ما با این مبانی آشنا شوند و خود پاسدار این ارزش‌های متعالی باشند.

۲. تکریم هفته شهید

هفته شهید را داریم که سالگرد تأسیس بنیاد شهید است و تکریم شهیدان و ایثارگران را داریم. مدیر کل محترم که خود از ایثارگران هست گزارشی از فعالیت‌های استان را ارائه کردند. سرمایه ۲۰۰ هزار شهید، ۵۰۰ جانباز و ۵۰ هزار آزاده خیلی بزرگ و عظیم است. این سرمایه‌ای است که خداوند به ما عنایت کرده است و با خون دل و سختی‌های فراوان این سرمایه‌گذاری انجام شده است. در خود استان ما ۶ هزار شهید و ۱۲ هزار جانباز سرمایه بزرگی است. باید در هر مناسبتی این سرمایه عظیم انقلاب اسلامی را یادآوری کنیم. همه ما در برابر این ایثارگران عزیز تواضع و فروتنی کنیم. همه ما و مسئولان در برابر آرمان‌های بلند این خیل عظیم شهیدان و ایثارگران باید تسلیم باشیم و با دل و جان برای تحقق آرمان‌های آن‌ها گام برداریم. از همه کسانی که در خدمت شهیدان و خانواده‌های شهدا و ایثارگر هستند باید تشکر کرد. باز باید تأکید نمود که هر چه قدر ما به این عزیزان توجه کنیم کم است. البته مسئولیت این خیل بزرگ وارثان خون شهیدان هم سنگین است و این روز را به همه آنان تبریک عرض می‌کنیم و امیدواریم که همه ما بتوانیم میراث عظیم جهاد و دفاع مقدس و امروز مقاومت اسلامی و دفاع از حرم و شهیدان سرافراز آن را صیانت کنیم و تقدیم می‌کنیم به ارواح تابناک همه این شهیدان صلواتی بر محمد و آل محمد

۳. بزرگداشت روز راهیان نور

به اشاره عرض می‌کنم که اتصال نسل امروز ما با تجربه جهاد و مقاومت دفاع مقدس یک اصل راهبردی است. تلاشی که با تأکیدات رهبری معظم انقلاب در این سال‌ها انجام شده است تا زمینه و بستری فراهم شود که هر سال در مواقع مختلف بخصوص در ایام تعطیلات جوانان، دانش‌آموزان، دانشجویان، دختران و پسران ما در صحنه‌های باقی مانده از جهاد و دفاع مقدس حضور یابند و با تاریخ و سنت‌های پاک شهیدان و ایثارگران آشنا شوند بسیار سنت مهمی است. هم این روز را گرامی می‌داریم و هم بر تداوم اتصال ملت با فرهنگ جهاد و مقاومت که یکی از روش‌های آن حرکت راهیان نور است باید تأکید کرد.

۴. گرامیداشت روز کانون‌های فرهنگی و مساجد

روز کانون‌های فرهنگی هنری و مساجد است. مساجد جایگاه اول را دارد. مع الاسف امروزه مسجد در جایگاه تراز خود قرار ندارد. باید در کشور - طبق برخی از تحلیل‌ها - صد هزار مسجد آباد سه وعده نماز، امام جماعت آماده و تربیت‌شده و پای کار داشته باشیم. با این عدد امروزه فاصله داریم. باید تلاش کنیم مسجد پایگاه کتاب و مطالعه، پایگاه تربیت و تقویت معارف اسلامی و ارزش‌های متعالی اسلام شود. ما علیرغم چهل سال که از انقلاب گذشته است و قدم‌های بزرگی که در ترویج نماز و مسجد برداشته شده است اما هنوز در نقطه مطلوب نیستیم و باید گام‌های بلندی برداشته شود. حرکت‌هایی که برای تقویت بنیه فرهنگی و مطالعه و سایر اقدامات از سوی کانون‌های فرهنگی و بسیج و مسجد برداشته شده است قابل تقدیر است اما کم است. حوزه و سایر نهادها رسالت سنگینی برای احیا و ارتقای مسجد دارند که انشالله خداوند ما را در آن جهت موفق بدارد.

۵. نکوداشت هفته درختکاری

هفته درختکاری است. لازم به یادآوری نیست، عزیزان ما هم قبل از خطبه گزارش دادند امروز از مهم‌ترین اصول حیات آینده کشور حفظ منابع طبیعی، آب و محیط‌زیست کشور است. این کار هم از دست گروهی و جمع خاصی برنمی‌آید. یک اراده ملی و عزم همگانی و سرمایه‌گذاری جامع لازم دارد تا کشور ما از ریزگردها، آلاینده‌ها و از ده‌ها مخاطره محیط‌زیستی و منابع طبیعی نجات پیدا کنید و این وظیفه شرعی ماست. درختکاری یک کار مهم در این جهت است. اقداماتی که در این زمینه انجام شده است از سوی مردم و شهرداری‌ها و همه مسئولان در خور تقدیر است. مقوله محیط‌زیست، درختکاری و حفظ منابع طبیعی در همه کشور را باید به‌عنوان یک وظیفه شرعی و ملی بدانیم.

۶. تأکید بر شرکت گسترده در جشن نیکوکاری

موضوع ششم در مورد جشن نیکوکاری است که کمیته امداد در سراسر کشور و استان برای رسیدگی به یتیمان و محرومان و مستمندان در ایام عید برگزار می‌کند. هر سال شما مردم عزیز، مشارکت بسیار خوبی دارید. مؤسسات خیریه، مردم، خانواده‌ها و همه مشارکت خوبی دارند. امسال هم باید چنین باشد. جامعه اسلامی جامعه‌ای است که در آن فقر، تبعیض و محرومیت نباید باشد. به همان میزان که ما دچار فاصله طبقاتی و

رانت‌خواری و فاصله‌های اقتصادی هستیم و فقر و محرومیت را در جامعه شاهد هستیم به همان اندازه از معیارهای اصیل اسلام فاصله داریم. نباید روی این تعارف کرد. همه مسئولان و همه مردم در برابر این خطر بزرگ که فقر و محرومیت باشد مسئولیت دارند. طبعاً طراحی‌های مسئولان در این مقوله اهمیت بیشتری دارد.

۷. لزوم توجه بیشتر مسئولان به قم به‌عنوان دومین شهر زیارتی کشور

ایام نوروز و تعطیلات در پیش است. ستاد تسهیلات در استان و سراسر کشور برنامه‌ریزی‌های خوبی دارند که باید همین‌جا از آنان تقدیر و تشکر کنیم. درباره قم باید بگوییم که ما در طول سال بیش از ۲۰ میلیون زائر داریم و ایام نوروز سال قبل، قریب ۱۲ میلیون زائر در ایام تعطیلات نوروز به قم آمدند. به همین خاطر نیاز است که مسئولان کشوری به قم به‌عنوان دومین شهر زیارتی و به‌عنوان اولین پایگاه علمی، فکری، معرفتی، زیارتی و انقلابی برای انقلاب اسلامی اهتمام بیشتری داشته باشند. مردم قم هم باید فرهنگ‌پذیری و میزبانی خوب از میهمانان را رعایت کنند. از دوستان و ستاد تسهیلات و عزیزان استانداری و دیگران تشکر می‌کنیم و طبعاً باید توجه بیشتر شود.

۸. محکومیت هنجارشکنی‌های اخیر در کشور

مسائلی در مورد جشن‌های اخیر در کشور رخ داده است. ما وقتی مبانی و ارزش‌های دینی‌مان مطرح شود با کسی تعارف نداریم. مراجع عظام، رهبری معظم و ملت متدین ما در برابر برخی از صحنه‌هایی که ما دیدیم و برخی از مسئولان با حضور خودشان در تهران و بعضی از شهرهای دیگر که گزارشش رسیده است آن را تأیید کردند بر نمی‌تابند. امروز هم ما در این جمع و در پایگاه اجتهاد و شهر قیام و انقلاب و با تأسی به مراجع عظام و رهبری معظم درخواست می‌کنیم که شادی را مهم بشمارید چرا که اسلام دین شادی است؛ شادی‌های حلال را ترویج دهید و اگر نسخه شادی‌های حلال می‌خواهید ما آماده‌ایم با شما همکاری کنیم. حوزه دارای نظریه و اندیشه روشن برای ترویج شادی‌های حلال در میان نوجوانان و جوانان است. ما کاملاً در این جهت همراه هستیم. اما مراجع و حوزه و همه مردم متدین در برابر حرمت‌شکنی و رواج ضد ارزش‌ها و زیر پا گذاشتن مقررات الهی در جشن‌ها بسیار حساس هستند و حرمت‌شکنی‌های اخیر را در نقاط مختلف کشور دنبال کرده‌اند امروز هم با صدای رسا آن را محکوم می‌کنیم.

انتظارات از مسئولان

از مسئولان محترم دو انتظار می‌رود:

اولاً: برای شادی‌های حلال و سرگرمی‌های درست برنامه‌ریزی کنند و نهادهای فرهنگی و حوزه هم باید در این امر کمک کند؛

ثانیاً: هیچ‌یک از مسئولان در هر رده‌ای که باشند با خط‌شکنی‌ها و رمزشکنی‌ها همراهی نکنند. این دو مقوله ایجابی و سلبی است که انتظار می‌رود به آن‌ها توجه شود.

۹. لزوم پاسخ قاطع به مداخله جویی‌های وزیر امور خارجه فرانسه و اروپائیان

موضوع نهم در مورد مسائل خارجی کشور است. ما شاهد تعدی‌ها و سخنان بی‌ربط برخی از مقامات اروپایی و آمریکایی هستیم. ما اصل عزت، حکمت، مصلحت و هوشمندی در روابط خارجی و توسعه روابط خارجی را مهم می‌شماریم. اما در عین حال در برابر این مواضع بسیار زشت و پلید، ملت و دولت و همه مسئولان باید قاطع ایستادگی کنند. همین حرف‌های پوچ وزیر خارجه فرانسه که قبل و بعد از آمدن به ایران مطرح کردند نیاز به پاسخ قاطع دارد. این‌ها در برجام امتحان بد دادند. در نقاط مختلف ما شاهد عهدشکنی‌های این‌ها بودیم. امروز هم سخن از قدرت موشکی و دفاعی ما می‌کنند. این‌ها چیزی نیست که ملت آن را بپذیرند. مسئولان هم باید قاطعان در برابر آن بایستند. در دوره اخیر در مواردی شاهد بودیم که برخی از مسئولان خوب حرف زدند و موضع گرفتند. باید محکم و قاطع بود و منفعلانه عمل نکرد. باید به آمریکا و آن‌ها بگوییم که دوره بزن در رو تمام شد، دوره فضولی‌های بیجا در سرنوشت امت اسلام تمام شد و امروز شما با سد استوار مقاومت اسلامی و با رهبری فرزانه انقلاب اسلامی مواجه هستید؛ آن عصر را فراموش کنید و انشالله به هیچ‌یک از آرمان‌های شیطانی خودتان نخواهید رسید.

موضوع دیگری هم در مورد بحث علوم انسانی و اجتماعی نوشته بودم که نیاز به بحث بیشتری دارد که انشالله در خطبه دیگر به آن خواهیم پرداخت.

۱۰. مشارکت پرشکوه طلاب در انتخابات مجمع نمایندگان طلاب

در پایان هم از طلاب عزیز و روحانیون گرامی تقاضا دارم که در انتخابات مجمع نمایندگان طلاب و فضایی حوزه که در چند روز آینده برگزار خواهد شد شرکت پرشکوه داشته باشند، چرا که مجمع نمایندگان یکی از نهادهای خوب و فعال در حوزه قم است و حضور طلاب در این انتخابات باعث تقویت نهادهای حوزوی خواهد بود.

نَسْتَلِكُ اللّٰهَ وَ نَدْعُوكَ بِاسْمِكَ الْعَظِيمِ الْاَعْزَمِ الْاَعَزَّ الْاَكْرَمِ يَا اللّٰهَ ... يَا رَحِمَ الرَّحْمِيْنَ . اللّٰهُمَّ ارْزُقْنَا تَوْفِيْقَ الطَّاعَةِ وَ بُعْدَ الْمَعْصِيَةِ وَ صِدْقَ النِّيَّةِ وَ عِرْفَانَ الْحَرَمَةِ اللّٰهُمَّ اَنْصِرِ الْاِسْلَامَ وَ اَهْلَهُ وَ اخْذِلِ الْكُفْرَ وَ الْكُفْرَانَ وَ الْمُنَافِقِيْنَ . اللّٰهُمَّ اَنْصِرْ جِيُوشَ الْمُسْلِمِيْنَ وَ عَسَاكِرَ الْمُوْحِدِيْنَ اللّٰهُمَّ اغْفِرْ الْمُؤْمِنِيْنَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ وَ الْمُسْلِمِيْنَ وَ الْمُسْلِمَاتِ ، الْاَحْيَاءَ مِنْهُمْ وَ الْاَمْوَاتِ ، بِهٖ اُمَّتِ الْاِسْلَامِ قُوَّةً ، قُدْرَةً وَ شَجَاعَةً اَقْدَامُ دَرِّبْ اَبْنَاءَ اِيْمَانِ مِنْهُمْ مِثْلَ عَنَانِ اِيْمَانِ اَبْنَاءِ اِسْلَامِ رَا مَفْتَضِحًا وَ مَنْكُوبًا بَفِرْمَا ، خَدَايَا دَلِّ اَهْلِيْ مَا رَا بِهٖ اَنْوَارِ اِيْمَانِ وَ مَعْرِفَتِ خُودِ رُوشِنِ بَفِرْمَا ، هَمِّ مَا رَا پِيْرُوْ اَوْلِيَايَ اَطْهَارِ وَ فَاطْمَهِ زَهْرَا (س) قَرَارِ بَدَهٗ ، مَرَا جِعِ دَرْگِزْدَشْتَهٗ ، دَرْگِزْدَشْتِگَانِ اَزْ اِيْنِ جَمْعِ ، شَهَادَايَ دِفَاعِ مَقْدَسِ ، اِنْقِلَابِ اِسْلَامِيْ ، مَدَافِعِ حَرَمِ وَ اِمَامِ شَهَادَا رَا بِاَوْلِيَايَ خُودِ مَحْشُوْرِ بَفِرْمَا ، مَا رَا اِدَامَهٗ دِهَنْدَهٗ رَا اَنَّا مَقْرَرِ بَفِرْمَا ، گِناهِانِ مَا رَا بِيْخَشِ ، اَرْوَاحِ تَابِنَاكِ شَهَادَا وَ اِمَامِ شَهَادَا رَا بِاَوْلِيَايَ خُودِ مَحْشُوْرِ بَفِرْمَا ، مَرِيْضَانَ وَ جَانِبَا زَانَ رَا شِفَايَ عَاجِلِ عَنَايَتِ بَفِرْمَا ، تُوْبَهٗ وَ اِنَابَهٗ مَا رَا بِيْذِيْرِ وَ گِناهِانِ مَا رَا بِيْخَشِ وَ بِيَاْمَرِزِ ، بِهٖ مَا تَوْفِيْقِ اِنَابَهٗ وَ تَضَرُّعِ دَرِ پِيْشِگَاهَتِ كَرَامَتِ بَفِرْمَا ، هَمِّ شَرُوْرِ وَ اَفَاتِ رَا اَزْ اُمَّتِ الْاِسْلَامِ وَ مَقَاوِمَتِ اِسْلَامِيْ وَ اَزْ مِلَتِ عَزِيْزِ وَ شَرِيْفِ اِيْرَانَ دُوْرِ بَدَارِ ، مَسْئُوْلَانَ رَا دَرِ خُدْمَتِ خَالِصَانَهٗ بِهٖ مِلَتِ شَرِيْفِ تَوْفِيْقِ رُوْزَا فَرْوَنِ عَنَايَتِ بَفِرْمَا ، خُدْمَتِگِزَارَانَ بِهٖ اِسْلَامِ ، مَقَامِ مَعْظَمِ رَهْبَرِيْ ، مَرَا جِعِ عِظَامِ وَ خُدْمَتِ گِزَارَانَ بِهٖ كُشُوْرِ وَ اِسْلَامِ رَا مُؤَيِّدِ وَ مَنْصُوْرِ بَدَارِ ، خَدَايَا سَلَامِ مَا رَا بِهٖ مَحْضَرِ مُوَلَا وَ اَقَايِمَانَ حَضْرَتِ وَ لِيَعْصَرَ اَرْوَاحِنَا فِدَاَهٗ اَبْلَاغِ بَفِرْمَا وَ دَرِ فَرَجِ نُوْرَانِيْ اَشِ تَعْجِيْلِ بَفِرْمَا .

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ اللّٰهُ الصَّمَدُ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُوْلَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهٗ كُفُوًا اَحَدٌ^{۱۲}

^{۱۲}. سوره اخلاص